

Gemeente
Drechterland

Document	Archeologische Quickscan
Plangebied	Elbaweg 4, Hem, gemeente Drechterland
Adviesnummer	21171
Opsteller(s)	S. Veenstra (Archeoloog) & C. M. Soonius (Senior Archeoloog)
Datum	01-07-2021

Advies	Voorgenomen ingrepen vrijgeven.
Vervolgtraject	Archeologie West-Friesland adviseert om de vrijstellingsgrenzen, zoals vastgesteld op de beleidskaart archeologie van de gemeente Drechterland, over te nemen in het wijzigingsplan. AWF kan deze beleidskaart eventueel los aanleveren.

Archeologische Quickscan

1. Inleiding

Op verzoek van de gemeente Drechterland (contactpersoon: dhr. Jesper Keijzer) is gekeken naar het aspect archeologie met betrekking tot de wijziging van het bouwvlak en de daaropvolgende geplande uitbreiding van de industriële bebouwing aan de Elbaweg 4 in Hem, gemeente Drechterland (afb. 1).

Bij de gemeente Drechterland is een verzoek in behandeling met betrekking tot de wijziging van het bouwvlak aan de Elbaweg 4. Het totale plangebied bedraagt ca. 3,94 ha. Het staat in de planning om de bebouwing binnen het uit te breiden bouwvlak naar het oosten uit te breiden (bijlage 1). Deze bebouwing (uitbreiding bedrijfshal en uitbreiding schuurkas) beslaat ca. 4.600 m². De schuurkas heeft een omvang van ca. 3.340 m², de uitbreiding bedrijfshal is ca. 1.260 m². Op welke wijze deze uitbreidingen gefundeerd worden is nog niet bekend. Wel wordt er vanuit gegaan dat de schuurkas mogelijk archeologie-vriendelijk geplaatst kan worden.

De eigenaar van het perceel Elbaweg 4 te Hem heeft verzocht om de situering van het bestaande bouwvlak zodanig te wijzigen dat uitbreiding van de bedrijfsbebouwing mogelijk wordt. De wijziging is in strijd met het huidige bestemmingsplan.

De gronden waarop de wijziging van toepassing is, zijn bestemd als 'Agrarisch'. Het perceel is bestemd voor agrarisch grondgebruik met bedrijfswoningen en gebouwen, danwel bouwwerken, die deze functie mogelijk maken.

In het verleden zijn binnen het huidig plangebied door AWF al een advies voor de noordelijk gelegen huisvesting (21106 op afb. 2)¹ en een archeologische QuickScan voor de bedrijfshal met aansluitende kassen geschreven (17101 op afb. 2).²

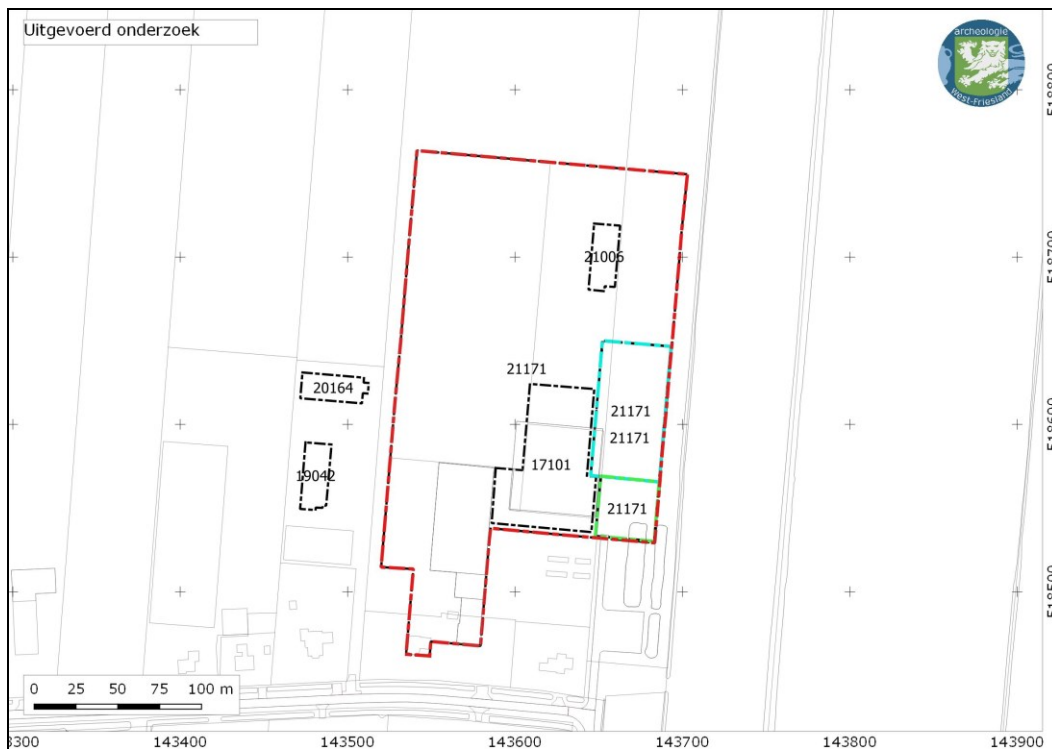
¹ Schinning & Soonius 2021.

² Schinning e.a. 2017.

In de huidige QuickScan wordt de archeologie binnen het gehele plangebied uiteengezet maar wordt met betrekking tot mogelijke verstoring alleen op de nieuwe ingrepen, waar nog geen advies voor is uitgebracht, ingegaan.

Afbeelding 1. De ligging van het plangebied (rode stippellijn) op een luchtfoto (bron: PDOK).

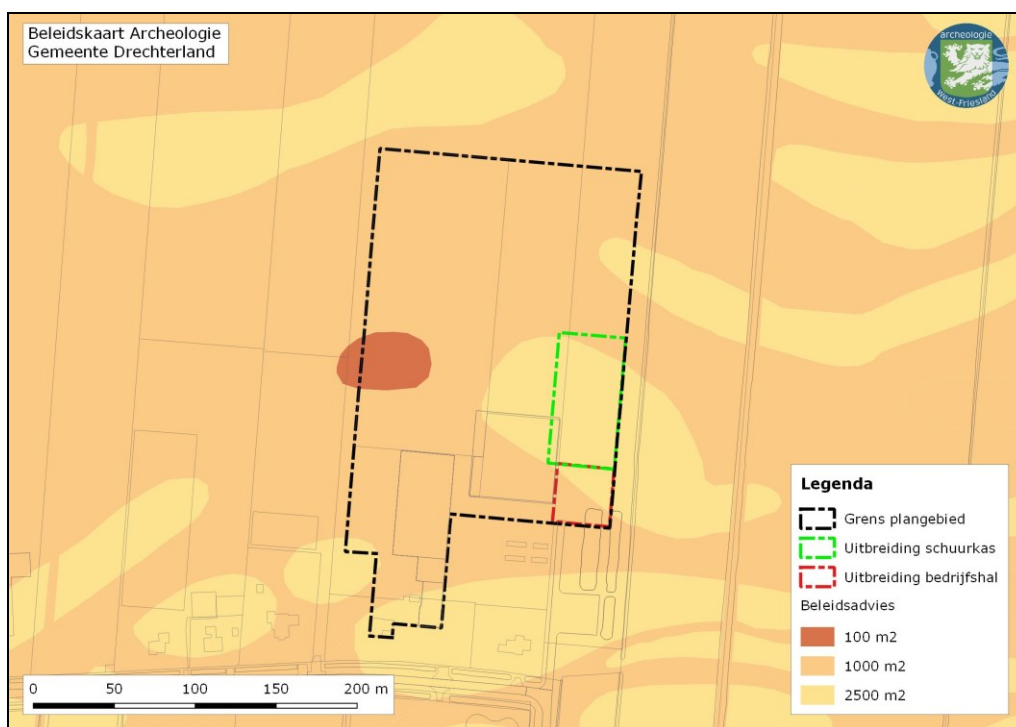

Afbeelding 2. De ligging van het plangebied (rode stippellijn), de uitbreiding schuurkas (blauwe stippellijn) en de uitbreiding bedrijfshal (groene stippellijn) met de omliggende door AWF vervaardigde quickscans/adviezen (zwarte stippellijn, met adviesnummer).

2. Bestemmingsplan en Beleidskaart archeologie

Het plangebied Elbaweg 4 valt binnen het bestemmingsplan Drechterland Zuid (vastgesteld 24-06-2013).³ Het plangebied ligt volgens het bestemmingsplan in een gebied met dubbelbestemming Waarde – Archeologie 3. Hierbij geldt dat rekening dient te worden gehouden met het aspect archeologie bij ingrepen groter dan 500 m² en dieper dan 40 cm. Deze grens wordt door de geplande ingrepen overschreden.

Archeologie West-Friesland heeft voor de gemeente Drechterland een archeologische beleidskaart ontwikkeld. De beleidskaart archeologie met toelichting is op 16 december 2019 vastgesteld door de gemeenteraad.⁴ Op de beleidskaart archeologie is aangegeven waar de bekende archeologische waarden zich bevinden en welke archeologische verwachtingen er zijn. De waarden en verwachtingen zijn vertaald naar een beleidsadvies per zone. Voor de beleidskaart zijn onder andere bodemkaarten gebruikt om de archeologische verwachting voor vindplaatsen uit de prehistorie nader te specificeren. Volgens de beleidskaart ligt het plangebied in drie zones. De eerste zone heeft een hoge verwachting voor vindplaatsen uit de prehistorie. Hier is een vrijstellingsgrens van 1.000 m² aan verbonden (oranje op afb. 3). Binnen de tweede zone geldt een middelhoge verwachting voor de prehistorie. Hier is een vrijstellingsgrens van 2.500 m² aan verbonden (geel op afb. 3). De derde zone is van hoge archeologische waarde (donkeroranje op afb. 3). Binnen dit gebied geldt een vrijstellingsgrens van 100 m². De geplande ontwikkeling (uitbreiding bedrijfshal en uitbreiding schuurkas) overschrijdt de vrijstellingsgrenzen van het vigerende bestemmingsplan en de beleidskaart archeologie.

Afbeelding 3. De ligging van het plangebied en de geplande uitbreidingen op de beleidskaart archeologie

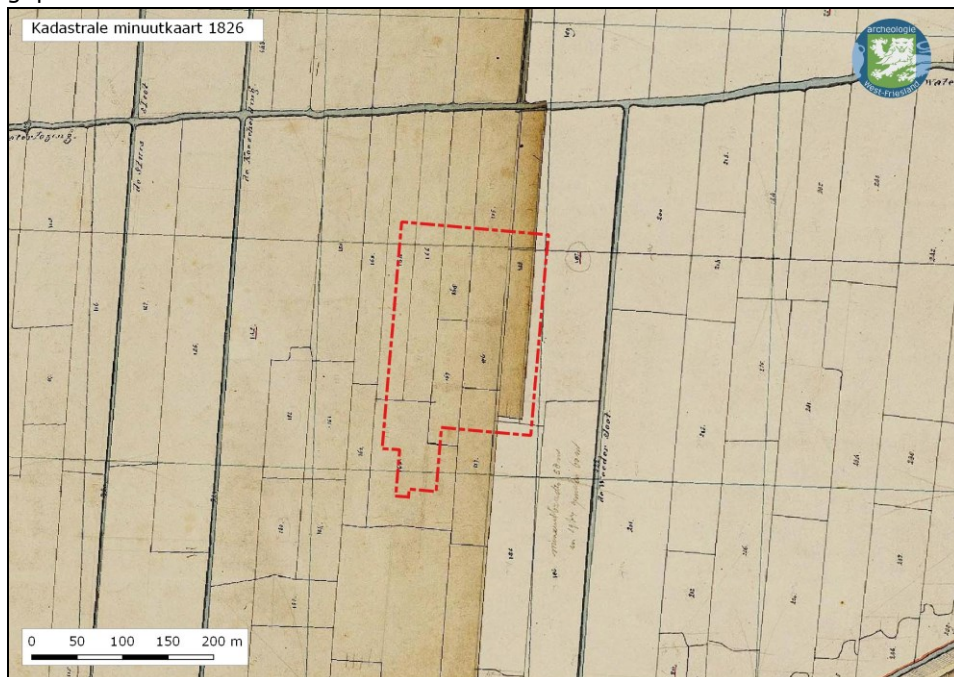
3. Cultuurhistorische achtergrond

Voor het bepalen van de aanwezigheid van bewoningsresten uit de Nieuwe Tijd kan gebruik worden gemaakt van historisch kaartmateriaal. Op de kaart van Johannes Dou (1651-1654) is binnen het plangebied nog geen bebouwing te zien. Op de oudste kadastrale minuutkaart van het gebied (1826, afb. 4) is eveneens geen bebouwing te onderscheiden. Door middel van het gebruik van TopoTijdreis

³ NL.IMRO.0498.BPDrechterlandZd-vg01

⁴ Soonius, de Groot & Bartels 2019.

kaarten is vast te stellen dat in het zuiden van het plangebied pas in de jaren '70 van de vorige eeuw gebouwd wordt. In de jaren '90 wordt de industriële bebouwing binnen het plangebied geplaatst.

Afbeelding 4. De ligging van het plangebied (rode stippellijn) op de kadastrale minuutkaart (1826).

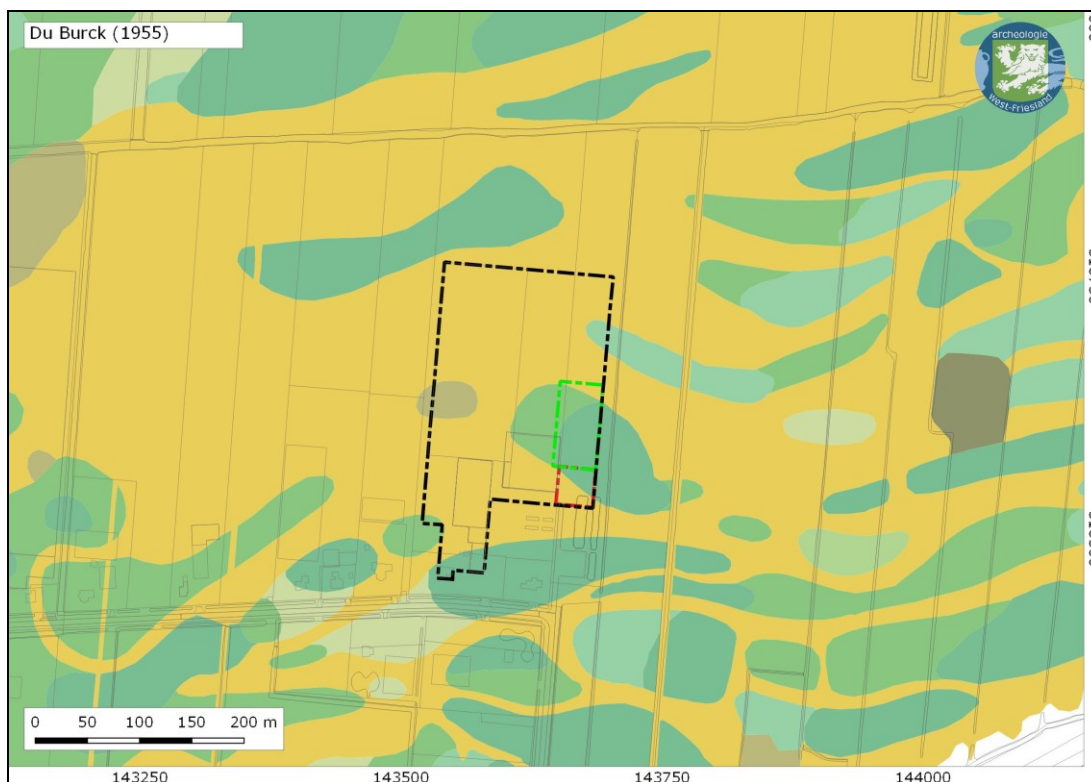
4. Archeologische en geologische bronnen

Aan de hand van bodemkaarten kan inzicht worden verkregen in de verwachting voor vindplaatsen uit de prehistorie. Op de bodemkaart van Venhuizen is zichtbaar dat het plangebied op een lichte kreekruiggrond met zwaarder dek ligt (afb. 5, code S2, kleur geel). Voor dergelijke ondergronden geldt een hoge verwachting voor vindplaatsen uit de Bronstijd. Dit is op de beleidskaart archeologie vertaald naar een vrijstellingsgrens van 1.000 m².

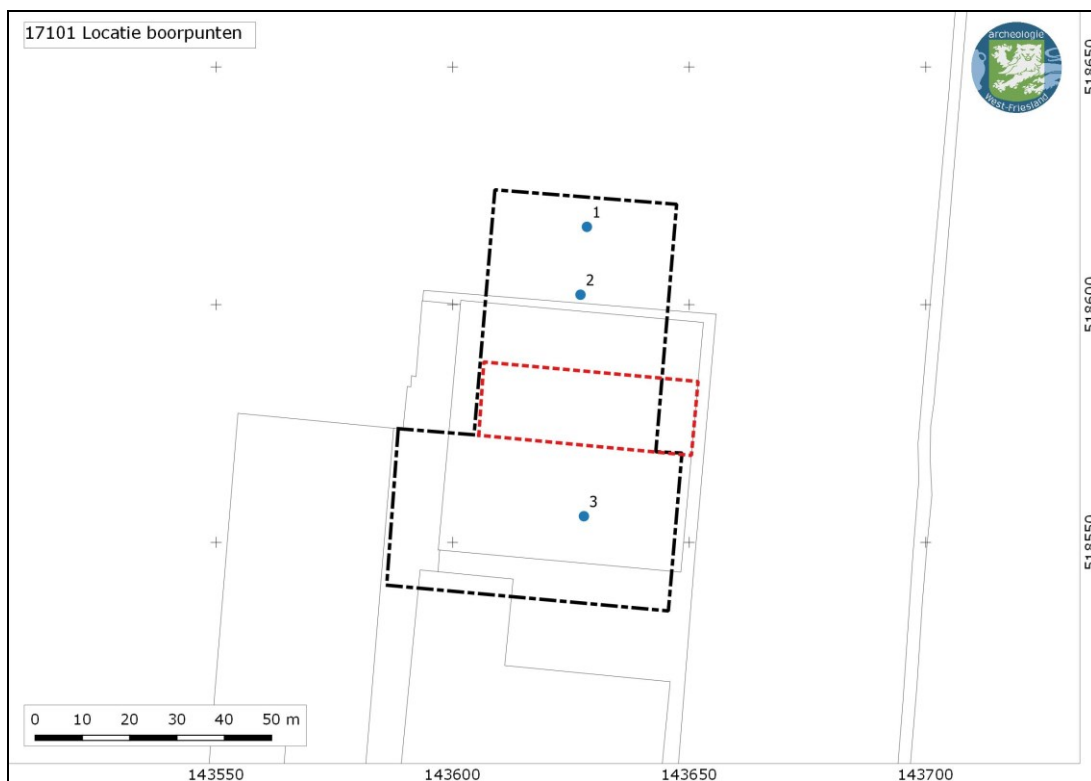
Binnen het plangebied bevindt zich op de bodemkaart een zone van 'zavelig oude cultuurgrond' (code C1, kleur groengrijs). Over deze plekken is nog niet veel bekend, maar uit beperkt onderzoek blijkt dat resten uit de Bronstijd op deze locaties nog zeer goed intact zijn. Het kan hier dus gaan om een woonplaats uit de Bronstijd. Het is echter niet uit te sluiten dat een deel van deze plekken middeleeuwse woonplaatsen zijn. Op deze locatie binnen het plangebied staan echter al kassen. De hoge waarde wordt daarom niet meegenomen in het advies.

In de nabije omgeving van het plangebied zijn vrijwel geen onderzoeken uitgevoerd of archeologische waarnemingen bekend. In 2017 is n.a.v. een archeologische QuickScan binnen het plangebied een veldtoets uitgevoerd.⁵ De veldtoets bestond uit 3 boringen (afb. 6). Uit het booronderzoek kwam naar voren dat in boring 1 en 2 het zogenaamde bronsstijdniveau niet volledig gerijpt was. Het is daarom onwaarschijnlijk dat op deze plaats werd gewoond in de Bronstijd. De boringen met de ongerijpte ondergrond komen overeen met de zone waarin overgangsgonden met een kleiondergrond zijn gekarteerd (afb. 5: code O3, kleur groen). De middelhoge verwachting kan in deze zone naar beneden worden bijgesteld.

⁵ Schinning e.a. 2017.

Afbeelding 5. De locatie van het plangebied (zwarte stippellijn) met de voorgenomen ingrepen op de bodemkaart van Venhuizen (Du Burck 1955).

Afbeelding 6. Boorpunten in plangebied Elbaweg 4 (17101, zwarte stippellijn). De rode stippellijn geeft de plaats van een nieuwe schuur weer.

5. Conclusie & Advies

Het staat in de planning om het bouwvlak te vergroten aan de Elbaweg 4 in Hem. Dit wordt gedaan met het oog op de toekomstige uitbreiding van de bedrijfsbebouwing (ca. 4.600 m²). De schuurkas heeft een omvang van ca. 3.340 m², de uitbreiding bedrijfshal is ca. 1.260 m². Op welke wijze deze uitbreidingen gefundeerd worden is nog niet bekend. Wel wordt er vanuit gegaan dat de schuurkas mogelijk archeologie-vriendelijk geplaatst kan worden.

De schuurkas valt voor het grootste deel binnen een de zone met middelhoge verwachting (vrijstellingsgrens 2.500 m²). Alhoewel de vrijstellingsgrens voor archeologisch onderzoek wordt overschreden zal door de wijze van funderen van de schuurkas geen onevenredige schade toegebracht worden aan de eventueel aanwezige waardevolle resten uit de bronstijd. De uitbreiding van de bedrijfshal ligt voor een deel in de zone met hoge archeologische verwachting. De vrijstellingsgrens van 1.000 m² wordt voor het zuidelijke deel niet overschreden. De bouw van de schuurkas zal naar verwachting niet onevenredig schaden.

Indien de (grondroerende) plannen ongewijzigd blijven, is nader archeologisch onderzoek in het kader van de Archeologische Monumentenzorg niet noodzakelijk.

Archeologie West-Friesland adviseert de voorgenomen ingrepen vrij te geven met betrekking tot het aspect archeologie. Wel wordt er aangeraden om de vrijstellingsgrenzen met betrekking tot het aspect archeologie van de beleidskaart archeologie van de gemeente Drechterland over te nemen in het wijzigingsplan (zie afb. 3) in plaats van de vrijstellingsgrens van 500 m² in het vigerende bestemmingsplan.

Desgewenst kan Archeologie West-Friesland een paragraaf voor het wijzigingsplan aanleveren met de juiste regels Dubbelbestemming Waarde-Archeologie.

6. Bronnen

Archis 3.0

Burck, P. du, 1955. De Bodemgesteldheid van de gemeente Venhuizen. *Stiboka-rapport* 406. Stichting voor Bodemkartering, Wageningen.

Gemeente Drechterland, 2013. Bestemmingsplan Drechterland Zuid (vastgesteld 24-06-2013). NL.IMRO.0498.BPDrechterlandZd-vg01 (www.ruimtelijkeplannen.nl)

Schinning, F.C., A. de Gast & C.M. Soonius, 2017. Archeologische Quicksan, versie 2. Elbaweg 4, Hem, gemeente Drechterland. *Adviesnummer 17101*. Archeologie West-Friesland, Hoorn.

Soonius, C.M., A.S. de Groot & M.H. Bartels, 2019. Toelichting Beleidskaart Archeologie gemeente Drechterland. *West-Friese Archeologische Notities 44*. Archeologie West-Friesland, Hoorn.

7. Geldigheid

Indien de (bodemroerende) plannen voor dit project worden gewijzigd na advisering, dan dienen de nieuwe plannen te worden voorgelegd aan Archeologie West-Friesland, zodat deze opnieuw kunnen worden beoordeeld. Het voorgaande advies vervalt daarmee.

Deze archeologische quickscan heeft een geldigheid van **2 jaar**. Na verloop van deze periode wordt het advies ongeldig en dient bij ontwikkelingen een nieuw archeologisch advies te worden aangevraagd. Dit geldt ook voor ongewijzigde bouwplannen.

Bovenstaand archeologisch advies is daarmee geldig tot:

01-07-2023

8. Bijlage 1: Overzicht van de huidige en toekomstige situatie

